

---

Strijder' verwelkomd met de woorden 'Woon in hooger kring, leef onsterfelijk; geniet het loon uwer vaderlandsliefde en onverschrokkenheid' (p. 29).

Van Speijk, die volgens Anneveld niet onderdeed voor 'onze voorvaderlijke zeehelden', verwoordt zijn beweegredenen en belijdt: 'Ik wachtte van God de uitkomst'. Bijna zag hij van zijn voorgenomen daad af, omdat hij zich realiseerde zijn manschappen met zich in de dood mee te slepen. De schim met wie hij spreekt, troost hem met de mededeling dat die 'reeds' zullen 'beseffen, dat zij het in deze gewesten beter zullen hebben' (p. 30-34).

In recensies werd *Van Speijk* uiteenlopend beoordeeld.<sup>15</sup> Met enthousiasme werd daarentegen de door Anneveld voor de gemobiliseerde soldaten samengestelde 'brevier', *De ransel* (3), begroet.<sup>16</sup> Het boek bevat een bloemlezing van door hem verzamelde treffende uitspraken uit bronnen van diverse aard, waaraan hij de zijne toevoegde. Hij wilde de militairen 'leeftogt' geven 'op de reis naar de Eeuwigheid' (p. iv), 'bouwstof' tot 'verdere voltooiing van het Christelijke deugdengebouw' (p. vi), zodat zij ervoor bewaard zouden blijven zich tegenover God voor 'onregtvaardigheden' te moeten verantwoorden (p. iii). Aan het slot komt hij daar nog weer op terug en stelt hij hun onder meer de vraag:

Wat zou het u helpen, zoo gij van rang tot rang in de krijgsdienst steegt, en gij moest u zelve verfoeijen wegens gepleegde wanbedrijven en de folteringen van een jagend geweten verduren? Neen! het is eerwaardiger, een eerlijk, verstandig, voorzigtig, opgeruimd, een arm, maar godvruchtig soldaat, dan een rijke, adellijke deugniet te zijn. (p. 113)

Het leeuwendeel van de 'leeftogt', de 'regelen' om 'duurzaam geluk in te oogsten' (p. 112), bestaat uit 315 paragrafen met citaten uit de Bijbel en de antieke literatuur, gezegden van groten uit de geschiedenis, van dichters, maar ook van anonieme krijgslieden. Daaraan zijn 38 spreken voor stervenden toegevoegd (p. 104-110), gevolgd door een slotbeschouwing van vijf paragrafen. Enkele grepen uit de 'ransel' volstaan om daarvan een beeld te krijgen:

De goedhartigheid en goedwilligheid der onderdanen zijn de rechte middelen, door welke een Vorst zijne Landen kan behouden. (Willem van Oranje [1533-1584]; p. 20)  
Hij, die niet weet te gehoorzamen, zal nooit weten te gebieden. (Frederik II van Pruisen [1712-1786]; p. 22)  
Zelfs vreemden moeten u verachten,  
Wen ge uw' geboortegrond versmaadt.  
Welk volk zal immer trouw verwachten

Breunese, 'Losgemaakt uit de verdrukking'. *Opiniejour-nalistiek rond de scheiding van Noord en Zuid 1828-1832*, Apeldoorn/Antwerpen 2014, 173-177, en voorts ook J. Huijbrechts, *Trouw aan Oranje. Antwerpen 1830-1832*, Brussel 2007, 178-183.

<sup>15</sup> Zie LMWKS 1831, no. 10, 437-439; *Vaderlandsche Letteroefeningen* (VL) 1, 1831, 553-555. Evenmin gunstig was het oordeel over Annevelts bloemlezing uit de *Bijbel voor de jeugd* (5) in LMWKS 1833, no. 3, 99-100 (het bevordert 'de letterdieverij') en VL, 1833, 1, 12-13. Aangeprezen werd *Van Speijk in Algemeen Letterlievend Maandschrift* 15/1 (1831), 362-364, en *De Recensent, ook der Recensenten* 25/1 (1832), 228-230.

<sup>16</sup> LMWKS 1832, no. 14, 587-588.